

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU13

Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner dels att förskottsutbetalning av beslutade driftsstöd till tidningsföretag för kalenderåret 2020 ska möjliggöras, dels att kravet på en dagstidning att ha viss andel eget redaktionellt innehåll ska slopas tillfälligt under en period under 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:99 Vårändringsbudget för 2020 i de delar som avser förslagspunkterna 9 och 10.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....5

 Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet5

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag8

 Propositionen8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om

a) förskottsutbetalning av beslutade driftsstöd till tidningsföretag för kalenderåret 2020 (avsnitt 6.1 i propositionen),

b) att kravet på en dagstidning att ha en viss andel eget redaktionellt innehåll slopas tillfälligt under en period under 2020 (avsnitt 6.1 i propositionen).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:99 punkterna 9 och 10.

Stockholm den 7 maj 2020

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Mia Sydow Mölleby (V), Mikael Strandman (SD), Andreas Carlson (KD), Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Malin Danielsson (L), Ulrika Heie (C), Annelie Karlsson (S), Isak From (S), Lawen Redar (S), Leif Nysmed (S), Angelika Bengtsson (SD), Robert Stenkvist (SD) och Karolina Skog (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 9 april 2020 beslutade regeringen att överlämna propositionen Vårändringsbudget för 2020 till riksdagen, och den 16 april hänvisades propositionen till finansutskottet för beredning.

Den 21 april beslutade finansutskottet att överlämna två av förslagspunkterna jämte relevanta avsnitt i propositionen till konstitutionsutskottet.

Konstitutionsutskottet beslutade den 28 april att ta emot redovisade förslagspunkter och avsnitt.

Det har inte väckts någon motion med anledning av regeringens förslag till godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna regeringens förslag om att förskottsutbetalning av beslutade driftsstöd till tidningsföretag för kalenderåret 2020 ska möjliggöras och om att kravet på en dagstidning att ha en viss andel eget redaktionellt innehåll ska slopas tillfälligt under en period under 2020.

Utskottets överväganden

Godkännande av tillfälliga ändringar i presstödet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om tillfälliga ändringar i presstödet.

Gällande ordning

Presstödet har funnits sedan början av 1970-talet och regleras i presstödsförordningen (1990:524). Presstödsförordningen är tidsbegränsad och gäller t.o.m. den 31 december 2023. Stödformen har granskats och godkänts av Europeiska kommissionen (kommissionen).

Av 1 kap. 1 § första stycket presstödsförordningen framgår att förordningen innehåller bestämmelser om statens direkta stöd till företag som ger ut dagstidningar. Dessutom finns bestämmelser om stöd i vissa fall till företag som ger ut andra tidningar. Tidningar som ges ut av staten eller en kommun berättigar inte till stöd enligt presstödsförordningen (1 kap. 1 § andra stycket).

I 1 kap. presstödsförordningen finns inledande bestämmelser om presstödet. Bland annat följer av 1 kap. 3 § att presstödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Vidare definieras i 1 kap. 6 § olika begrepp som används i presstödsförordningen. En dagstidning definieras som en allmän nyhetstidning eller publikation av dagspresskaraktär med reguljär nyhetsförmedling eller allmänpolitisk opinionsbildning. Den ska normalt komma ut med minst ett nummer per vecka och ha ett innehåll som i huvudsak är skrivet på svenska samt i huvudsak distribueras inom landet. Av bestämmelsen framgår också att tidningen ska komma ut under eget namn och ha ett eget redaktionellt innehåll som utgör minst 55 procent av det totala redaktionella innehållet. Med begreppet redaktionellt innehåll avses hela tidningsinnehållet, mätt i spaltmeter, under ett kalenderår med undantag av annonsandelen och andelen egna annonser. Det framgår vidare av bestämmelsen att med dagstidning avses inte en tidning som normalt kommer ut med ett eller två nummer per vecka och vars redaktionella innehåll till övervägande del är inriktat på avgränsade intresseområden eller delar av samhället, exempelvis näringsliv och affärsverksamhet, konsumentpolitik, miljöfrågor, idrott, friluftsliv eller frågor med anknytning till kyrkoliv och religion. Andra begrepp som definieras i presstödsförordningen är högfrekventa dagstidningar, medelfrekventa dagstidningar och lågfrekventa dagstidningar. Ytterligare begrepp som definieras i presstödsförordningen är utgivningsort, A-region, upplaga, totalupplaga, såld upplaga, veckovolum, annonsandel, andel egna annonser och täckningsgrad.

Driftsstödet, som består av allmänt driftsstöd och begränsat driftsstöd, är ett direkt stöd till vissa dagstidningars produktion.

Närmare bestämmelser om driftsstödet finns i 2 kap. presstödsförordningen. I 2 kap. 1 och 3 §§ anges grundläggande villkor för att en dagstidning ska vara berättigad till allmänt driftsstöd. Den ska bl.a. ha en abonnerad upplaga på minst 1 500 exemplar, dess totalupplaga ska till övervägande del vara abonnerad och täckningsgraden får inte överstiga 30 procent.

Det årliga allmänna driftsstödet till en hög- eller medelfrekvent dagstidning beräknas genom att tidningens veckovolym, uttryckt i tusental exemplar, multipliceras med en fastställd bidragssats (2 kap. 2 §).

I 2 kap. 4 och 5 §§ anges hur det allmänna driftsstödet till lågfrekventa dagstidningar beräknas.

Presstödsförordningen innehåller även bestämmelser om begränsat driftsstöd (2 kap. 7–11 §§). Bland annat kan begränsat driftsstöd lämnas till dagstidningar med ett redaktionellt innehåll av viss omfattning på något eller några av språken finska, samiska eller meänkieli.

Av 2 kap. 13 § presstödsförordningen följer att driftsstöd beräknas för kalenderår och med en tolfedel av bidraget för varje kalendermånad. Driftsstöd lämnas för varje hel kalendermånad som tidningen kommer ut under det år som stödet avser och driftsstödet ska betalas ut månadsvis i förskott.

Mediestödsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv prövar frågor om presstödet. Nämnden får vid tillämpningen av presstödsförordningen inte ta hänsyn till vare sig tidningens politiska inställning eller dess ställningstagande i enskilda frågor (5 kap. 3 § presstödsförordningen). Enligt 5 kap. 3 a § presstödsförordningen ska ett tidningsföretag som har beviljats driftsstöd för en dagstidning årligen i efterhand lämna in en redovisning till mediestödsnämnden om hur stödet har använts och vilka kostnader det har täckt. Nämnden ska med utgångspunkt i den lämnade redovisningen kontrollera att driftsstödet används i överensstämmelse med presstödsförordningen. Mediestödsnämnden får besluta att ett stöd enligt presstödsförordningen tills vidare inte ska betalas ut, om det kan antas att stödet har beviljats på grund av felaktiga uppgifter eller att rätt till stödet saknas av någon annan anledning (5 kap. 3 b § presstödsförordningen). I presstödsförordningen finns även bestämmelser om återbetalning och återkrav av beviljat presstöd (2 kap. 16–18 §§).

Propositionen

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna regeringens förslag om att förskottsutbetalning av beslutade driftsstöd till tidningsföretag för kalenderåret 2020 ska möjliggöras (förslagspunkt 9). Regeringen konstaterar att driftsstöd beräknas per kalenderår och med en tolfedel för varje kalendermånad som en tidning kommer ut under det år som stödet avser och att driftsstödet betalas ut månadsvis i förskott. Beslutade driftsstöd för kalenderåret 2020 bör dock enligt regeringen kunna betalas i förskott. I denna

del framhåller regeringen att utbrottet av det nya coronaviruset har slagit hårt ekonomiskt mot medieföretagen. Det är därför enligt regeringen av stor betydelse för tidningsföretagen att redan beviljade bidrag kan betalas ut så snart som möjligt. Detta gäller särskilt de mindre tidningsföretagen.

Det föreslås vidare i propositionen att riksdagen ska godkänna regeringens förslag om att kravet på en dagstidning att ha en viss andel eget redaktionellt innehåll ska slopas tillfälligt under en period under 2020 (förslagspunkt 10). Regeringen konstaterar att kravet i presstödsförordningen om att en dagstidning ska ha ett eget redaktionellt innehåll som utgör minst 55 procent av det totala redaktionella innehållet fyller en viktig funktion för att säkerställa att en dagstidning har ett redaktionellt innehåll som skiljer sig från andra titlar. Syftet med kravet är enligt regeringen både att stimulera mångfald och att säkerställa att tidningar inte kan beviljas statligt stöd om de huvudsakligen återpublicerar andras material. Enligt praxis från mediestödsnämnden ska kravet upprätthållas under hela året och om kravet inte uppfylls kan ett tidningsföretag bli återbetalningsskyldigt.

Utbrottet av coronaviruset har enligt regeringen ytterligare försvårat den ekonomiska situationen för en redan pressad tidningsbransch. Därtill finns det ett stort tryck på att tidningar ska tillhandahålla information och granskning på såväl lokal som regional nivå. Regeringen anser att det finns ett behov av tillfälligt flexiblare regler för dagstidningarna när det gäller att dela och samarbeta om innehåll och att möjliggöra en ökad effektivitet i nyttjandet av allmänt innehåll. Det finns därför enligt regeringen skäl att under en begränsad period 2020 slopa kravet på en viss andel eget redaktionellt innehåll för de dagstidningar som vid ansökningstillfället 2019 uppfyllde kraven på eget material. Förslaget bedöms enligt regeringen inte medföra några ökade utgifter för staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som inte har något att invända mot de föreslagna tillfälliga ändringarna i presstödet, tillstyrker regeringens förslag om godkännande.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:99 Vårändringsbudget för 2020:

9. Riksdagen godkänner förskottsutbetalning av beslutade driftsstöd till tidningsföretag för kalenderåret 2020 (avsnitt 6.1).
10. Riksdagen godkänner att kravet på en dagstidning att ha en viss andel eget redaktionellt innehåll slopas tillfälligt under en period under 2020 (avsnitt 6.1).